

7 Απριλίου 2016

**ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΑΑΤ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ**

Ανδριανή-Άννα Μητροπούλου

Δικηγόρος

Πρώ ην Νομικός Σύμβουλος ΠΑΣΕΓΕΣ

Στην Αιτιολογική Έκθεση του προτεινομένου από το ΥΠΑΑΤ σχεδίου νόμου για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, αναφέρονται επιγραμματικά 22 σημεία, τα οποία κατά την αιτιολογική έκθεση, αποτελούν νέες προτεινόμενες ρυθμίσεις, ώ στε να δικαιολογούν, άλλωστε, και την ανάγκη ψηφίσεως ενός νέου νόμου για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς.

Για να δούμε, όμως πόσο νέες είναι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις και πού οδηγούν τους αγροτικούς συνεταιρισμούς.

Πριν απαντήσουμε σε μια εκάστη εξ αυτών, επιθυμούμε να προτάξουμε μια γενική αξιολόγηση του προτεινομένου Σχεδίου Νόμου (Σ/Ν) :

A. 1. Έχει ειπωθεί επανειλημμένα (για πρώτη φορά στο Πρωσικό κοινοβούλιο) ότι το συνεταιριστικό δίκαιο είναι ένα από τα πολύ δύσκολα μέρη του δικαίου και παρατηρήθηκε ότι, οι δυσκολίες του δεν βρίσκονται τόσο στην νομική του διατύπωση, αλλά περισσότερο στο χαρακτηριστικό, ότι η κατανόησή του προϋποθέτει λεπτομερή γνώση της οικονομικής φύσης του συνεταιρισμού. Με άλλα λόγια, το πνεύμα και οι αρχές του συνεταιριστικού δικαίου έχουν ως υπόβαθρο τις επτά (7) διεθνείς Συνεταιριστικές Αρχές (Εθελοντική και ελεύθερη συμμετοχή, Δημοκρατική διοίκηση εκ μέρους των μελών, Οικονομική συμμετοχή των μελών, Αυτονομία και ανεξαρτησία, Εκπαίδευση, πρακτική εξάσκηση και πληροφόρηση, Συνεργασία μεταξύ των συνεταιρισμών, Ενδιαφέρον για την κοινότητα), τις Αξίες (της Αυτοβοήθειας, της Αυτοευθύνης, της Δημοκρατίας, της Ισότητας, της Ισοτιμίας και της Αλληλεγγύης) και τις Ηθικές Αξίες, (της εντιμότητας, της Διαφάνειας, της Κοινωνικής υπευθυνότητας και της Φροντίδας για τους άλλους), η βαθιά γνώση των οποίων συνθέτουν την συνεταιριστική ταυτότητα.

Υποστηρίζεται από τους μελετητές του θεσμού, ότι « ο συνεταιρισμός στο κέντρο του οποίου βρίσκονται τα μέλη του και οι επιχειρήσεις τους , με διττό ρόλο των μελών ως φορέων (ιδιοκτητών) και χρηστών των υπηρεσιών που παρέχει, δεν είναι μια συνήθης εμπορική εταιρεία, αλλά «

ein ökonomisches, soziologisches ,sozialethisches Gebilde.

(Μια οικονομική, κοινωνιολογική, κοινωνικοηθική επιχείρηση) □□□

Η κατανόηση της νομικής του έννοιας δεν είναι δυνατή χωρίς γνώση της οικονομικής και κοινωνιολογικής του έννοιας

».

2.Το προτεινόμενο Σχέδιο Νόμου αποτελεί ένα νομικό μόρφωμα, το οποίο ουδεμία σχέση έχει με τον αγροτικό συνεταιρισμό, παρά το γεγονός ότι προσπαθεί

να αντιγράψει τον διεθνή ορισμό του συνεταιρισμού, διότι θίγει τις συνεταιριστικές αρχές στον πυρήνα τους, όπως παρακάτω με λεπτομέρεια αναλύεται. □ Οι συντάκτες του □ Σ/Ν αγνοούν πλήρως την οικονομική λειτουργία του θεσμού.

Αυτό αποδεικνύεται από την αναντιστοιχία, που υπάρχει μεταξύ της Αιτιολογικής Εκθέσεως και των διατάξεων του Σ/Ν. Οι συντάκτες επικαλούνται στην αιτιολογική έκθεση , τις διεθνείς συνεταιριστικές □ αρχές, αλλά δυστυχώς □ για τον θεσμό ,δεν ξέρουν πώς να τις εφαρμόσουν στην πράξη. Βεβαίως η αναφορά στις συνεταιριστικές αρχές στην αιτιολογική έκθεση, δεν αποτελεί πρωτοτυπία της, διότι ορθή και πλήρης βέβαια ανάλυση των συνεταιριστικών αρχών γίνεται στην αιτιολογική έκθεση του ν. 2810/2000, τον οποίο νόμο το □ παρόν Σ/Ν προσπαθεί ανεπιτυχώς να αντιγράψει.

3. Το προτεινόμενο Σ/Ν αποτελεί μια κακή συρραφή διατάξεων προηγούμενων νομοθετημάτων, οι οποίες □

ιατάξεις □

λειτουργήσαν σε βάρος του θεσμού.

Περαιτέρω δεν προτείνει μέτρα για τον εκσυγχρονισμό των συνεταιρισμών ν. Δεν επιλύει προβλήματα των αγροτικών συνεταιρισμών ν, που δημιούργησε ο αντισυνεταιριστικός ν. 4015/2011 και ουδεμία δυνατότητα δίνει για να αναπτυχθούν οι συνεταιρισμοί, με βάση τα θέματα, που τους απασχολούν σήμερα. Αντίθετα εισάγει αναχρονιστικές διατάξεις και χωρίς προφανώς να το αντιλαμβάνεται, στραγγαλίζει την επιχειρηματική συνεταιριστική συνεργασία και δράση.

4. Άποψή μας είναι ότι ,αυτό το Σ/Ν πρέπει να μη ψηφισθεί από την Ελληνική Βουλή , διότι οι διατάξεις του συντάχθηκαν από ανθρώπους , που μάλλον έπαιζαν ζάρια . Που πάει να πει ότι, συγκέντρωσαν την ισχύσασα από το έτος 1915 και μετά νομοθεσία, και επέλεξαν διατάξεις ,για να συντάξουν το προτεινόμενο νομοθέτημα με την λογική του : μονά- ζυγά, στη βάση δυστυχώς αντισυνεταιριστικών διατάξεων, οι οποίες κατά καιρούς θεσπίστηκαν.

Και για να μη θεωρηθεί ότι οι άνω ισχυρισμοί μας είναι αόριστοι, παραθέτουμε τα θέματα, που απασχολούν σήμερα τους ευρωπαϊκούς συνεταιρισμούς , τα οποία αγνοεί το Σ/Ν:

α. Είναι η είσοδος των αγροτικών συνεταιρισμών ν στον τομέα του λιανεμπορίου. Το Σ/Ν όχι μόνο δεν αντιμετωπίζει το θέμα αυτό, αντίθετα το υπονομεύει με τον φραγμό, που θέτει, στην συνεταιριστική συνεργασία.(άρθρο 31) . Όμως χωρίς την δημιουργία μεγάλων συνεταιριστικών συνεργασιών, πως θα αντιμετωπισθεί ο τομέας του λιανεμπορίου, ο οποίος απαιτεί μεγάλη συγκέντρωση παραγωγής;

β. Είναι η αυτοχρηματοδότησή τους δηλαδή ο δανεισμός με ποικίλους τρόπους του Συνεταιρισμού από τα μέλη του (πρόσθετες υποχρεωτικές μερίδες, προαιρετικές μερίδες)

και από μέλη –επενδυτές, μη χρήστες των υπηρεσιών του συνεταιρισμού, (θεσμό, που υιοθετεί και το καταστατικό του Ευρωπαϊκού συνεταιρισμού), ώστε να μη εξαρτώνται οι Συνεταιρισμοί από τον εξωτερικό δανεισμό, ο οποίος θέτει σε κίνδυνο την αυτονομία τους. Στον τομέα αυτό το Σ/Ν περιορίζει την αυτοχρηματοδότηση των συνεταιρισμών με την κατάργηση των πρόσθετων υποχρεωτικών μερίδων και στρεβλώνει την έννοια του μέλους επενδυτή μη χρήστη. (άρθρο 9) .

γ. Είναι το μεγαλύτερο άνοιγμα των συνεταιρισμών στην αγορά, η συσπείρωση με σκοπό τη μείωση του κόστους για την πραγματοποίηση επενδύσεων . Το Σ/Ν με τους περιορισμούς, που θέτει στην δυνατότητα της συνεργασίας μεταξύ συνεταιρισμών μέσω τοπικών, εθνικών, περιφερειακών και διεθνών δομών, παρεμποδίζει το άνοιγμα και την συσπείρωση των συνεταιρισμών. (άρθρο 31)

δ. Είναι η αύξηση των συναλλαγών των Συνεταιρισμών με μη μέλη τους. Το Σ/Ν αντίθετα

θέτει περιορισμό στο ύψος των συναλλαγών των αγροτικών συνεταιρισμών με τρίτους (πρώτη φορά τίθεται τέτοια διάταξη, στην ιστορία του θεσμού του αγροτικού συνεταιρισμού).

Συμπέρασμα : Η πλήρης οπισθοδρόμηση.

5. Αν το Σ/Ν ψηφισθεί ως έχει, πέραν του γεγονότος ότι η εφαρμογή του είναι αδύνατος λόγω ατελειών, παραλείψεων, αντιφάσεων και κενών στις διατάξεις του, φοβούμεθα ότι θα μετατρέψει ολόκληρη την Ελλάδα σε ένα δικαστήριο, όπου θα προσβάλλεται από τους συνεταιρισμούς, το μεγαλύτερο μέρος των διατάξεών του, επειδή είναι προδήλως αντίθετες προς τις συνεταιριστικές αρχές (Σύσταση 193 ΔΟΕ του ΟΗΕ), όπως ακριβώς είχε συμβεί με τον ν. 1541/1985, με αποτέλεσμα ο τελευταίος αυτός νόμος, να τροποποιηθεί 70 φορές μέσα στα δυο πρώτα χρόνια ισχύος του, μέχρι την οριστική κατάργησή του το έτος 1993.(ν.2169/1993).

Ο ν. 1541/1985, στον οποίο επιχειρεί να επανέλθει το Σ/Ν, προσπάθησε να εφαρμόσει μια πολιτική, για την δημιουργία μεγάλων συνεταιριστικών οργανώσεων, προκειμένου να επιτύχει μεγάλη συγκέντρωση της παραγωγής. Αυτό προκύπτει, αλλά ήταν κατανοητό και τότε, από τις αναφορές, που κάνει στο τελευταίο βιβλίο του ο πρώην πρωθυπουργός κ. Κ. Σημίτης και τότε Υπουργός Γεωργίας, για την τότε προσπάθειά του, δημιουργίας μεγάλων συνεταιριστικών

οργανώσεων. Όμως ο τρόπος που προσπάθησε και επέλεξε να το επιβάλλει ήταν απόλυτα λανθασμένος, κυρίως διότι ερχόταν σε πλήρη αντίθεση με τις συνεταιριστικές αρχές (αναγκαστικές συγχωνεύσεις, περιορισμός στην συνεταιριστική συνεργασία, αντιμετώπιση των συνεταιρισμών ως κρατικών επιχειρήσεων λόγω των ανεπίτρεπτων παρεμβάσεων στην λειτουργία τους, όπως διαχωρισμός μελών, στρεβλώσεις, όπως μεγάλος αριθμός ιδρυτικών μελών κ.α)

Και διερωτάται κανείς, ποιο μπορεί να είναι το όφελος ορισμένων κυβερνήσεων, όταν πειραματιζόμενες, τραυματίζουν τον συνεταιριστικό θεσμό με αποτέλεσμα να αναστέλλουν την ανάπτυξή του. Αν το κάνουν από άγνοια, σημαίνει ότι είναι επικίνδυνες. Αν το κάνουν σκόπιμα, γιατί δεν μας λένε ευθέως ότι δεν πιστεύουν στον θεσμό;

6. Το Σ/Ν αντιγράφει στο άρθρα του 7 παρ.3 και 4, άρθρο 8 παρ. 3, και 4^α, άρθρο 12 τελευταίο εδάφιο, κλπ, τις ήδη ισχύουσες διατάξεις των καταστατικών, των αγροτικών συνεταιρισμών, σύμφωνα με το σχέδιο καταστατικού, που είχε συντάξει η ΠΑΣΕΓΕΣ και είναι αναρτημένο στο Διαδίκτυο.

Αυτό όμως δεν συνιστά νέο νόμο.

7. Το Σ/Ν, δεν υπεβλήθη για αξιολόγηση στην Ο.Κ.Ε (οικονομική και κοινωνική επιτροπή), όπως προβλέπει το σύνταγμα. Και ναι μεν δεν δημιουργούνται λόγοι ακυρότητας, από την παράλειψη αυτή, πλην όμως αναδεικνύεται η τάση, περιφρόνησης των θεσμών, η οποία υφίσταται σήμερα. Παρατηρούμε ότι είναι η πρώτη φορά, που συμβαίνει αυτό, σε συνεταιριστικό νομοθέτημα.

8. Θα αποτελούσε, εκ μέρους της Κυβερνήσεως, σημαντική προσφορά στους αγροτικούς συνεταιρισμούς, αν επανέφερε σε ισχύ το σύνολο των διατάξεων του ν. 2810/2000 «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις», όπως ίσχυσε πριν την καταστροφική τροποποίησή του από τον ν. 4015/2011, με ορισμένες προσθήκες-τροποποιήσεις, για την προσαρμογή των αγροτικών συνεταιρισμών, στα σημερινά δεδομένα.

9. Μετά τον γενικό, για όλα τα είδη των συνεταιρισμών νόμο 602/1914, ο καλλίτερος νόμος, για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς ήταν ο ν. 2810/2000. Ένας νόμος το περιεχόμενο του οποίου κινείται με απόλυτο σεβασμό στις 7 διεθνείς συνεταιριστικές αρχές, τις συνεταιριστικές αξίες και ηθικές συνεταιριστικές αρχές, συνεπώς με απόλυτο σεβασμό στην συνεταιριστική αυτονομία. Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί, που τον ακολούθησαν και κρατήθηκαν μακριά από τον κομματικό εκμαυλισμό λειτουργούν ικανοποιητικά, παρά το πλήθος των εμποδίων που ακόμη και για αυτούς τέθηκαν, όπως η κατάργηση της συνεταιριστικής εκπαίδευσης και η στρέβλωση στην φορολογική αντιμετώπιση των συνεταιριστικών πλεονασμάτων στην πράξη, η οποία επίσης οφείλεται στην κατάργηση της εκπαίδευσης.

Η πρώτη παρέμβαση στον ν. 2810/2000, έγινε από τον νόμο 4015/2011, ο οποίος αντί να διορθώσει τις στρεβλώσεις, που δημιούργησε ο κομματισμός και να προβλέψει μέτρα για την εξυγίανση των συνεταιρισμών, οδήγησε το μεγαλύτερο μέρος των συνεταιρισμών σε υποχρεωτική εκκαθάριση, με τα γνωστά αποτελέσματα, που έχουν οι εκκαθαρίσεις : Καταστροφή της συνεταιριστικής περιουσίας, που είχαν δημιουργήσει γενεές αγών συνεταιριστών. Η δεύτερη παρέμβαση επιχειρείται από το προτεινόμενο Σ/Ν, το οποίο, ευχόμεθα να μη ψηφισθεί από την Ελληνική βουλή, για να σωθεί ότι έχει απομείνει από την καταστροφή. Ο ν. 4015/2011, θα μείνει στην ιστορία του θεσμού, ως ο χειρότερος συνεταιριστικός νόμος, που ψηφίστηκε ποτέ, αν δεν ψηφισθεί το προτεινόμενο Σ/Ν.

Επί των θέσεων της αιτιολογικής εκθέσεως :

Β. «Οι νέες ρυθμίσεις που εισάγονται στο νομοσχέδιο για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς επιγραμματικά είναι :

Σχέδιο Νόμου (Σ/Ν) : 1. Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός (ΑΣ) είναι αυτόνομη εθελοντική ένωση προσώπων, όπως ορίζουν οι διεθνείς συνεταιριστικές αρχές. Δίνεται η δυνατότητα σύστασης από αυτόν Νομικών Προσώπων καθώς και η σύμπραξη του με άλλους φορείς για την εκπλήρωση των σκοπών του. Δεν προβλέπονται συνεταιριστικές βαθμίδες, όπως στο παρελθόν, αλλά η δημιουργία Κλαδικών και Εθνικών Κλαδικών ΑΣ με αποφάσεις των ίδιων των συνεταιρισμών. Η δημιουργία κλαδικών συνεταιρισμών παρέχει στους συνεταιρισμούς τη δυνατότητα συνεταιρισμών οικονομικών κλίμακας βοηθώντας τα μέλη που τις συνιστούν, χωρίς να αποδυναμώνονται οι δραστηριότητες τους. Μόνο υγιείς συνεταιρισμοί μπορεί να επαναφέρουν τους αγρότες στους συνεταιρισμούς όχι φυσικά σαν πελάτες αλλά σαν ενεργά μέλη που θα νιώθουν συνιδιοκτήτες της κοινής προσπάθειας.

Απάντηση: 1. Ο ορισμός που δίδεται στο σχέδιο νόμου περιέχει πλεονασμούς που καταστρέφουν την αισθητική του κειμένου του διεθνούς ορισμού του Συνεταιρισμού, ο οποίος είναι :

«Συνεταιρισμός είναι μια αυτόνομη ένωση προσώπων που συγκροτείται εθελοντικά για την αντιμετώπιση των κοινών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών και επιδιώξεών τους διά μέσου μιας συνιδιοκτήτης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης».

« A co-operative is an autonomous association of persons united voluntarily to meet their common economic, social, and cultural needs and aspirations through a jointly-owned and democratically-controlled enterprise. (ICA News, No 5/6 1995, σελ.3).

2. Επικαλείται τις συνεταιριστικές αρχές, τις οποίες όμως παραβιάζει ,προφανώς λόγω αδυναμίας κατανοήσεως του περιεχομένου τους. Συγκεκριμένα η 6^η συνεταιριστική αρχή, αναφέρει : «Οι συνεταιρισμοί υπηρετούν με τη μέγιστη αποτελεσματικότητα τα μέλη τους και ισχυροποιούν την συνεταιριστική κίνηση, όταν συνεργάζονται μεταξύ τους δια μέσου οργανώσεων

τοπικού, εθνικού, περιφερειακού και διεθνούς επιπέδου».

Στην συνεταιριστική συνεργασία υπάρχει μια βασική διαφορά μεταξύ της συνεργασίας μεταξύ των συνεταιρισμών και των δράσεων των επιχειρήσεων που ανήκουν σε επενδυτές, που χρησιμοποιούν τις συγχωνεύσεις και εξαγορές για να συγκεντρώσουν τις επιχειρηματικές δραστηριότητες, να αυξήσουν το μερίδιό τους στην αγορά και για τη μεγιστοποίηση της απόδοσης των απασχολούμενων κεφαλαίων. Αν και ορισμένοι μεγάλοι συνεταιρισμοί έχουν δημιουργηθεί μέσω συγχωνεύσεων και εξαγορών, η κανονιστική προσέγγιση, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τους κανόνες ανταγωνισμού και της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας,

είναι για τους συνεταιρισμούς να συνεργάζονται μεταξύ τους σε ανταγωνιστικές αγορές μέσω σχηματισμού συνεταιριστικών ομίλων, δευτεροβάθμιους συνεταιρισμούς και ομοσπονδίες, για να επιτύχουν το συνεταιριστικό πλεονέκτημα και να δημιουργήσουν κοινό πλούτο προς αμοιβαίο όφελος. Το πώς θα συνεργαστούν οι συνεταιρισμοί θα το επιλέξουν οι ίδιοι. Ο νομοθέτης δεν παρεμβαίνει,απλά τους δίνει όλα τα εργαλεία τα οποία θα διευκολύνουν την συνεργασία.

3. Ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας (FAO) του ΟΗΕ, είναι σαφής σχετικά με τα πλεονεκτήματα των γεωργικών συνεταιρισμών από τη συγκρότηση και λειτουργία δευτεροβάθμιων συνεταιρισμών. Αναφέρει: "Μέσω του εργαλείου της ομοσπονδίας, οι συνεταιρισμοί είναι σε θέση να οργανώσουν επιχειρηματικές δραστηριότητες πολύ μεγάλης κλίμακας σε εθνικό - ή ακόμη και σε διεθνές - επίπεδο, χωρίς να θίγεται ο δημοκρατικός έλεγχος των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών από τα μέλη τους. Ο δευτεροβάθμιος συνεταιρισμός μπορεί, λόγω του μεγαλύτερου όγκου της επιχειρηματικής του δραστηριότητας ή της ευρύτερης βάσης εκπροσώπησης, να αναλαμβάνει καθήκοντα, να παρέχει υπηρεσίες, και να πραγματοποιεί εκπροσωπήσεις, οι οποίες θα ήταν πέρα από τη δυνατότητα όλων, εκτός από τους πολύ μεγάλους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς. Οι δευτεροβάθμιοι συνεταιρισμοί είναι μια μορφή κάθετης ολοκλήρωσης, παρέχοντας τη δυνατότητα για οικονομίες κλίμακας και φάσματος, για ανάπτυξη και βελτιωμένη διαχείριση.(ΔΟΕ-ΟΗΕ,2016).

4. Το Σ/Ν, εισάγει διατάξεις, οι οποίες δεν συναντώνται στην διεθνή συνεταιριστική νομοθεσία. Και είναι δικαιολογημένο να μη συναντώνται ,αφού το Σ/Ν καταργεί ουσιαστικά την συνεταιριστική συνεργασία, εισάγοντας μια επιλεκτική συνεργασία. Δηλαδή επιτρέπει την συνεργασία **μόνο μεταξύ κλαδικών συνεταιρισμών** με την προϋπόθεση ότι, για να συνεργαστούν οι κλαδικοί αυτοί συνεταιρισμοί πρέπει να είναι τουλάχιστον έξι (6) και σε εθνικό επίπεδο συνιστάται μόνο ένας κλαδικός συνεταιρισμός ο ονομαζόμενος εθνικός κλαδικός συνεταιρισμός.

Είναι προφανής η αντίφαση με την 6

η

συνεταιριστική αρχή.

Αλλά και πρακτικά : αν σε ένα νομό έχουμε

δύο

μεγάλους αγροτικούς συνεταιρισμούς, με 1000 μέλη έκαστος, οι οποίοι συγκεντρώνουν λάδι και κρασί. Γιατί αυτοί οι συνεταιρισμοί να μη μπορούν να συνεργαστούν μεταξύ τους και να συστήσουν μια δευτεροβάθμια οργάνωση, με σκοπό την προώθηση των προϊόντων τους; Ποιος νόμος μπορεί να το απαγορεύσει και γιατί ; Είναι δυνατόν στην επιχειρηματική δράση, να μπαίνουν περιορισμοί στους όρους και στις προϋποθέσεις της επιχειρηματικής επιλογής και συνεργασίας; Ας μας υποδείξουν οι συντάκτες έστω και ένα κράτος, στην νομοθεσία του οποίου υφίστανται αντίστοιχες διατάξεις.

Οι προτεινόμενες διατάξεις δεν αντιβαίνουν μόνο στις αρχές του συνεργατισμού αλλά και στον κοινό νομ.

5, Τι σημαίνει υγιής συνεταιρισμός, που αναφέρεται στην άνω διάταξη της Αιτιολογικής εκθέσεως; Ο συνεταιρισμός κύριοι συντάκτες της διάταξης είναι επιχείρηση. Αν είναι υγιής θα λειτουργήσει, άλλως θα οδηγηθεί σε εκκαθάριση ή σε πτώχευση .Επί τέλους πότε θα γίνει αυτό κατανοητό; Με αυτά που γράφονται αποπροσανατολίζονται τα μέλη των συνεταιρισμών. Ο συνεταιρισμός είναι η επιχείρηση του κάθε μέλους, από τον ενδιαφέρον του οποίου εξαρτάται η πρόοδος της. Αν το κράτος δεν σταματήσει να παρεμβαίνει στην συνεταιριστική αυτονομία ,με στρεβλώσεις και δεν αποβάλλει το σύνδρομο της κηδεμονίας του στους συνεταιρισμούς , δεν πρόκειται ποτέ οι συνεταιρισμοί να λειτουργήσουν σωστά, όσους νόμους και αν φτιάξουν οι κυβερνήσεις..

6. Στη χώρα μας ,νόμος για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς υπάρχει. Είναι ο ν. 2810/2000, όπως ίσχυσε πριν τις καταστροφικές παρεμβάσεις του ν. 4015/2011. Είναι ένας άριστος νόμος, διότι οι συντάκτες του είχαν βαθιά συνεταιριστική παιδεία. Τούτο αποδεικνύεται από τις ρυθμίσεις του, οι οποίες στέκονται με απόλυτο σεβασμό προς την συνεταιριστική αυτονομία. Η επιβράβευση των διατάξεων αυτού του νόμου, ήλθε με την σύνταξη το έτος 2003 του Κανονισμού 1435 ΕΚ ,ο οποίος διαλαμβάνει το καταστατικό του Ευρωπαϊκού συνεταιρισμού. Οι διατάξεις τους ταυτίζονται. Δυστυχώς όμως οι πελατειακές σχέσεις και οι κομματικές παρεμβάσεις, δεν άφησαν τους συνεταιρισμούς να τον εφαρμόσουν. Οι ίδιες παρεμβάσεις συνεχίζονται με το παρόν Σ/Ν, όπως συνέβη με τον πολύ κακό ν. 4015/2011.

Είναι απαράδεκτο μετά από μια εμπειρία σαράντα ετών, συνεχούς αποδόμησης του Θεσμού, να συνεχίζουμε την ίδια τακτική.

Σ/Χ 2. Απλοποιείται η σύσταση των ΑΣ με την απλή καταχώριση του καταστατικού στο βιβλίο μητρώου αγροτικών συνεταιρισμών του Ειρηνοδικείου με πράξη του Ειρηνοδίκη αντί της τήρησης της δικαστικής διαδικασίας (εκουσία δικαιοδοσία), διασφαλίζοντας έτσι αποσυμφόρηση των Δικαστηρίων αλλά και διευκόλυνση στην ίδρυση των ΑΣ.

Απάντηση: Η διαδικασία της απλοποίησης, ως προς την έγκριση του καταστατικού από το Ειρηνοδικείο, **δεν είναι καινούργια.** Ισχύει ήδη και πιο απλουστευμένη από έτος 1987 στους αστικούς συνεταιρισμούς. Συνεπώς το Σ/Ν ,δεν κομίζει γλαύκαν...

Σ/Ν 3. Ρυθμίζεται η υποχρέωση των μελών να παραδίδουν την παραγωγή τους στον ΑΣ, με ποινή διαγραφής τους αν δεν τηρούν την υποχρέωση αυτή. Απαλλάσσονται από αυτήν τη δέσμευση τα μέλη μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

Απάντηση: Η ίδια ακριβώς ρύθμιση, υπάρχει στον ν. 4015/2011 (άρθρο 16 παράγραφος 2) , ο οποίος και την εισήγαγε, το πρώτον. **Είναι γνωστό ότι ο χειρότερος νόμος, που θεσπίστηκε ποτέ, για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς είναι ο ν. 4015/2011, εάν βεβαίως δεν ψηφισθεί το παρόν Σ/Ν.**

Η άνω διάταξη πολεμήθηκε από τους μελετητές του θεσμού. Παραβιάζεται ο ορισμός του συνεταιρισμού και της ιδιότητας του μέλους, διότι, για να γίνει ένα πρόσωπο μέλος στον αγροτικό συνεταιρισμό, πρέπει να εξυπηρετείται από τις δραστηριότητες του συνεταιρισμού, Που σημαίνει, να παραδίδει την αγροτική παραγωγή του ή να αγοράζει τα εφόδιά του από την δική του επιχείρηση, που είναι ο συνεταιρισμός του. Το νόημα της συμμετοχής στον συνεταιρισμό είναι η επιδίωξη κοινών σκοπών και η χρησιμοποίηση των υπηρεσιών του συνεταιρισμού. Ειδικά στους αγροτικούς συνεταιρισμούς κριτήριο αποδοχής του μέλους είναι η άσκηση του αγροτικού επαγγέλματος και η ύπαρξη γεωργικής εκμετάλλευσης μέσα στα όρια δράσης του συνεταιρισμού, ώστε το μέλος να είναι σε θέση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες του συνεταιρισμού.

Συνεπώς δεν μπορούν να τίθενται διατάξεις που «εξαναγκάζουν» για το αυτονόητο. Μέλος στον συνεταιρισμό γίνεται όποιος αντιλαμβάνεται την αξία και την χρησιμότητα του θεσμού. Για το λόγο αυτό μιλάμε για εθελοντική και όχι αναγκαστική συμμετοχή. Η άνω διάταξη του Σ/Ν οδηγεί τα μέλη σε σύγχυση και το χειρότερο προσβάλλει βανάουσα τον θεσμό αλλά και τα μέλη.

Σ/Ν .4. Καταργείται το ελάχιστο ποσό του συνολικού συνεταιριστικού κεφαλαίου των 10.000€. Το ύψος του συνεταιριστικού κεφαλαίου αποφασίζουν ελεύθερα τα μέλη του συνεταιρισμού, με βάση τα καταστατικά τους, καταβάλλοντας με την εγγραφή το 50% της συνεταιρικής μερίδας και το υπόλοιπο εξοφλείται σε ένα χρόνο. Οι συνεταιρισμοί δεν είναι κεφαλαιουχικές επιχειρήσεις, δύναμη τους είναι τα μέλη με την παραγωγή τους.

Απάντηση: Η αιτιολογία, που αναφέρεται στην διάταξη, δεν σχετίζεται με την κατάργηση του ύψους του συνεταιριστικού κεφαλαίου. Αντίθετα έρχεται σε αντίθεση και αντίφαση με την διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 26 του Σ/Ν , σύμφωνα με την οποία :

«2. Αν το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων του ΑΣ, όπως αναγράφονται στον ισολογισμό, καταστεί κατώτερο από το ένα πέμπτο (1/5) του συνεταιριστικού κεφαλαίου...ο συνεταιρισμός λύεται κλπ».

Για να προβλέψει ο νομοθέτης μείωση συνεταιριστικού κεφαλαίου, πρέπει να ορίσει εξ αρχής σταθερό κεφάλαιο. Όμως στο Συνεταιρισμό με βάση την 1^η συνεταιριστική αρχή το κεφάλαιο είναι μεταβλητό, διότι είναι μεταβλητός ο αριθμός των μελών, δηλαδή ισχύει η αρχή της ανοικτής θύρας. Αυτό σημαίνει ότι τα μέλη εισέρχονται και εξέρχονται ελεύθερα στον συνεταιρισμό (πλην ορισμένων εξαιρέσεων, που αποφασίζουν τα ίδια τα μέλη, παραμονή για περιορισμένο χρόνο) εξερχόμενα δε, λαμβάνουν μόνο την ονομαστική αξία της συνεταιρικής τους μερίδας. Συνεπώς μειώνεται το συνεταιριστικό κεφάλαιο. Η διάταξη θα μπορούσε να εφαρμοστεί μόνον αν ο νόμος προέβλεπε κατώτατο κεφάλαιο, για την σύσταση αγροτικού συνεταιρισμού, όπως για παράδειγμα προβλέπεται στο καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συνεταιρισμού. Όμως το καταστατικό του Ευρωπαϊκού συνεταιρισμού, παρά ταύτα, δεν έχει τον άνω όρο διάλυσης που εισάγει το Σ/Ν. Η διάταξη του Σ/Ν **αντιγράφεται**

από τον νόμο 2190/1920, που αφορά στις ανώνυμες εταιρείες. Όμως, σύμφωνα με τον άνω νόμο περί Α.Ε, για την ίδρυση μιας ανώνυμης εταιρίας απαιτείται η συγκέντρωση ενός ελάχιστου κεφαλαίου. Μετά από την άνω ανάλυση αντιλαμβάνεται κανείς, ότι η επίκληση από τους συντάκτες της μη εφαρμογής των διατάξεων, που αφορούν στις κεφαλαιουχικές εταιρείες είναι έωλες.

Σ/Ν 5. Παρέχεται η δυνατότητα μη εκλογής Εποπτικού Συμβουλίου σε συνεταιρισμούς αν τα μέλη τους είναι λιγότερα από πενήντα .

Απάντηση: Η διάταξη οδηγεί μάλλον σε στρέβλωση και τελεί σε προφανή αντίθεση με την θεωρία που αναπτύσσεται, για το Εποπτικό Συμβούλιο στην σχετική διάταξη του άρθρου 16 του Σ/Ν.

Που σημαίνει ότι, όταν υπάρχει ένας συνεταιρισμός με 30 μέλη και με κύκλο συναλλαγών 10 εκατομμύρια ευρώ, ο συνεταιρισμός αυτός δεν έχει ανάγκη Εσωτερικού Ελέγχου κατά το Σ/Ν. Όμως υφίσταται τέτοια ανάγκη, όταν υπάρχει ένας συνεταιρισμός με 60 μέλη και κύκλο συναλλαγών 2.000.000 ευρώ. Και διερωτάται κανείς, πως η διάκριση αυτή συμβιβάζεται με το ίδιο το Σ/Ν το οποίο στο ίδιο άρθρο ορίζει ότι αποστολή του Εποπτικού Συμβουλίου, είναι πέραν του ελέγχου και η παροχή βοήθειας στο Διοικητικό Συμβούλιο, για την ανάπτυξη και την ορθή λειτουργία του συνεταιρισμού;

Σ/Ν .6. Προβλέπεται η υποχρέωση των προέδρων και των γενικών διευθυντών των ΑΣ, που έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών άνω των 2.000.000 € να υποβάλλουν δήλωση περιουσιακής κατάστασης στην Επιτροπή του νόμου 3213/2003 (Α' 309), και να ελέγχονται όπως όλοι οι υπόχρεοι που προβλέπει το άρθρο 1 του ίδιου νόμου. Επισημαίνεται ότι όπου στις διατάξεις του προτεινόμενου νόμου γίνεται παραπομπή σε διατάξεις άλλων νόμων, πρόκειται για γνήσια παραπομπή, δηλαδή η παραπομπή γίνεται στις διατάξεις αυτές όπως κάθε φορά αυτές ισχύουν.

Απάντηση: Η διάταξη αυτή τέθηκε, για πρώτη φορά το έτος 1993 και επαναλαμβάνεται και στο παρόν Σ/Ν. Είναι απορίας άξιο πως εμφανίζονται συνεχώς ήδη ισχύουσες διατάξεις, για νέες. Μήπως, διότι το Σ/Ν δεν έχει κάτι καινούργιο να μας πει και συρράπτει διατάξεις προηγούμενων νομοθετημένων, οι οποίες, όμως έχουν ήδη καταγραφεί αρνητικά στην συνεταιριστική συνείδηση. Επί της διατάξεως αυτής, η οποία είναι καθ' ολοκληρίαν εσφαλμένη: Και είναι εσφαλμένη, διότι οι συνεταιρισμοί, δεν διαχειρίζονται δημόσιο χρήμα, ώστε να λογοδοτούν στο κράτος. Στις λοιπές εταιρείες του εμπορικού δικαίου, υπάρχει αυτός ο έλεγχος στα Διοικητικά Συμβούλια;

Με τις διατάξεις αυτές, δημιουργείται σύγχυση στην νομική συγκρότηση της έννοιας του συνεταιρισμού.

Σ/Ν 7. Η εκλογή των οργάνων διενεργείται με ενιαίο ψηφοδέλτιο και ο αριθμός των σταυρών *n* προτίμησης δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1/3 του όλου αριθμού των μελών *n* του διοικητικού ή εποπτικού Συμβουλίου, υιοθετώντας ένα αναλογικότερο εκλογικό σύστημα σύμφωνα με τις συνεταιριστικές Αρχές.

Απάντηση: Με την προτεινόμενη ρύθμιση νοθεύεται το σύστημα του ενιαίου ψηφοδελτίου ,(εισήχθη πρώτη φορά με τον ν. 2810/2000) με τον περιορισμό του αριθμού των σταυρών προτίμησης , που θέτει το μέλος ,όταν ψηφίζει και συγκεκριμένα αναφέρει το Σ/Ν ότι δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1/3 του όλου αριθμού των μελών του εκλεγόμενου οργάνου. Δεν χρειάζεται να αναλύσουμε ,γιατί με την διάταξη αυτή επιχειρείται ο κομματικός έλεγχος εκ μέρους των σχηματιζόμενων ομάδων.

Πρέπει να καταστεί σαφές ότι στον συνεταιρισμό, η διεξαγωγή αρχαιρεσιών με ενιαίο ψηφοδέλτιο δεν ταυτίζεται με την εφαρμογή πλειοψηφικού συστήματος. Πλειοψηφικό είναι το σύστημα, όταν αναγνωρίζονται με κάποιο κριτήριο ομάδες ψηφοφόρων, οπότε η ομάδα που πλειοψηφεί κατακτά το σύνολο (ή οπωσδήποτε την πλειοψηφία) των προς πλήρωση θέσεων. Όταν δεν υπάρχουν διακριτές ομάδες ,όπως δεν πρέπει ποτέ να υπάρχουν στους συνεταιρισμούς, που αποτελούν οικονομικές επιχειρήσεις, τότε δεν υπάρχει η έννοια του πλειοψηφικού συστήματος .Μπορεί να γίνεται λόγος μόνο για **πλειοψηφούντες υποψηφίους** δηλαδή για υποψηφίους, που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο αριθμό σταυρών. Αυτούς επιλέγει η πλειοψηφία των μελών ,η οποία θα πρέπει να έχει την δυνατότητα να εκδηλώνει την προτίμησή της ,για το σύνολο των προς πλήρωση θέσεων και όχι μόνο για ένα μέρος. Η εκάστοτε μειοψηφία των μελών στους συνεταιρισμούς δεν έχει ποτέ την έννοια της συγκροτημένης αντιπολίτευσης, όπως και η πλειοψηφία ,μπορεί να μεγαλώνει ή να μικραίνει και να περιέχει διαφορετικά κάθε φορά άτομα ,ανάλογα με το προς συζήτηση θέμα. Στην Αγγλία από το έτος 1844,έχουν κατανοήσει αυτές τις έννοιες, όταν διακήρυσσαν ότι **«Τα μέλη του Συνεταιρισμού συχνά διαφωνούσαν αλλά ποτέ δεν διαιρέθηκαν».**

Νομίζω ότι καθίσταται κατανοητό, γιατί αυτές οι παρεμβάσεις του νομοθέτη αλλοιώνουν την έννοια και την λειτουργία του θεσμού.

Σ/Ν 8. Στο μητρώο καταχωρίζονται οι ΑΣ που συστήνονται με τις διατάξεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου αφού υποβάλλουν τα δικαιολογητικά του άρθρου 20 και αφού ελεγχθεί μόνο η πληρότητά τους. Για τους υφιστάμενους ΑΣ που είχαν καταχωρισθεί ως ενεργοί στο μητρώο του ν. 4015/2011 (Α' 210) προβλέπεται στο άρθρο 50 των μεταβατικών διατάξεων η διατήρηση της εγγραφής τους στο μητρώο με την υποχρέωση προσαρμογής στις διατάξεις του. Η εποπτεία του κράτους ενισχύεται με την αξιοποίηση του Μητρώου των ΑΣ, το οποίο θα αποτελεί σύνθετο εργαλείο καταγραφής και ελέγχου – αξιολόγησης αυτών.

Απάντηση: Το Μητρώο αποτελεί διάταξη, που εισήγαγε ο ν. 4015/2011, κατόπιν προτάσεως της ΠΑΣΕΓΕΣ. Βεβαίως η ρύθμιση την οποία πρότεινε η ΠΑΣΕΓΕΣ το έτος 2010, ουδεμία σχέση με την ρύθμιση του Ν.4015/2011, η οποία επαναλαμβάνεται, στο παρόν Σ/Ν. Η ρύθμιση είχε τύχει αρνητικού σχολιασμού, διότι εισήγαγε και εισάγει θέματα αξιολόγησης των συνεταιρισμών, που δεν συνάδουν με την επιχειρηματική φύση του θεσμού. Αλλά τι χρεΐαν έχομεν μαρτύρων; Το Μητρώο θεσπίστηκε τον Σεπτέμβριο του 2011 και μέχρι σήμερα, ουδέποτε λειτούργησε. Κάθε σχόλιο είναι περιττό.

Με την ευκαιρία, η απουσία της ΠΑΣΕΓΕΣ, από τις ρυθμίσεις του παρόντος Σ/Ν, είναι τραγικό σφάλμα. Αν δεν συμφωνούμε με τα πρόσωπα δεν καταργούμε τους θεσμούς. Δεν νομοθετούμε με όρους εμπάθειας. Η κατάργηση θα αποτελέσει σφάλμα, "όταν όμως επέλθουν τα αποτελέσματα, ποιος θα τα επανορθώσει, Κύριοι Συντάκτες των διατάξεων;

Σ/Ν 9. Προβλέπεται η μετατροπή των Αναγκαστικώ ν Συνεταιρισμώ ν και των Ενώ σεων τους σε ΑΣ του παρόντος νόμου.

Απάντηση: Προσοχή στην διάταξη για τους αναγκαστικούς συνεταιρισμούς. Το Σ/Ν **πειραματίζεται**

επικίνδυνα. Οι αναγκαστικοί συνεταιρισμοί, της χώρας, λειτουργούν υποδειγματικά με βάση την ειδική νομοθεσία, που διέπει ένα έκαστο εξ αυτών. Συνεπώς οι ειδικοί νόμοι, που αφορούν στους αναγκαστικούς συνεταιρισμούς διατηρούνται. Όπου στους ειδικούς αυτούς νόμους γίνεται παραπομπή στην ισχύουσα για τους συνεταιρισμούς νομοθεσία εφαρμόζονται οι διατάξεις του νόμου για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς.

Τέλος .

Επειδή όμως ο επονειδιστος νόμος 4015/2011 διέλυσε ότι καλό υπήρχε, κατάργησε μεταξύ άλλων και τις τότε ισχύουσες διατάξεις για τις Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών, με αποτέλεσμα η παραπομπή που γίνεται από τους ειδικούς αναγκαστικούς νόμους στις διατάξεις της ισχύουσας περί αγροτικών συνεταιρισμών νομοθεσίας, να έχουν καταργηθεί, όσον αφορά στις Ενώσεις. Συνεπώς για να μη μείνουν νομικά άστεγες οι Ενώσεις Αναγκαστικών Συνεταιρισμών, θα πρέπει να επανέλθουν σε ισχύ οι διατάξεις των άρθρων 26-29 του ν. 2810/2000, ειδικά για τις Ενώσεις Αναγκαστικών Συνεταιρισμών. Διαφορετικά οι Εφορίες και το Δημόσιο γενικότερα (προγράμματα ενωσιακά κλπ) δεν θα εντάσσουν τις Αναγκαστικές Ενώσεις στην Συνεταιριστική Νομοθεσία. Η δε εγγραφή τους στο Μητρώο, δεν ασκεί καμία επιρροή, για την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 2810/2000. Η διάταξη επίσης, η οποία έδωσε την δυνατότητα μετατροπής των αναγκαστικών συνεταιρισμών σε ελεύθερους όχι βεβαίως με υπουργική απόφαση, όπως τώρα προτείνεται εσφαλμένα, αλλά με Προεδρικό Διάταγμα, υπήρξε κατά την άποψή μας εσφαλμένη, διότι τελικά εστράφη εναντίον της αναγκαστικότητας, όταν το θέμα της «αναγκαστικότητας» ήχθη ενώπιον των Δικαστηρίων. Υπήρξε το μόνο αντίθετο επιχείρημα. Για το λόγο αυτό ισχυριζόμαστε, ότι οι πειραματισμοί με τον θεσμό είναι επικίνδυνοι.

Ο θεσμός των αναγκαστικών συνεταιρισμών για την χώρα μας έχει εξαιρετική σημασία, με

προσφορά στην εθνική οικονομία και στα μέλη των συνεταιρισμών, για το λόγο αυτό οφείλουμε να τον υπερασπιζόμαστε με απόλυτο τρόπο και όχι με εισαγωγή εξαιρέσεων,

Συνεπώς η διάταξη θα πρέπει να έχει λακωνική και απόλυτη διατύπωση.

Σ/Ν 10. Διευκρινίζεται η έννοια των Οργανώσεων Παραγωγών ως αυτοτελείς νομικές οντότητες του συνεταιριστικού ή εμπορικού δικαίου ή σαφώς οριζόμενα μέρη αυτών των οντοτήτων με πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα και διακρίνονται οι Ομάδες Παραγωγών του άρθρου 27 του Κανονισμού 1305/2013 από τις Οργανώσεις Παραγωγών. Οι λεπτομέρειες για την οργάνωση, αναγνώριση και λειτουργία τους καθορίζονται με τα συμπληρωματικά μέτρα εφαρμογής των κανονισμών που τις διέπουν που τυχόν απαιτούνται για κάθε προϊόν ή ομάδα προϊόντων ξεχωριστά.

Απάντηση: Ο νομοθέτης, οφείλει να καθορίσει ένα επαρκές εθνικό νομοθετικό πλαίσιο, μέσα στο οποίο θα ιδρύονται, θα αναγνωρίζονται και θα λειτουργούν οι οργανώσεις παραγωγών και οι Ενώσεις τους. Οι Κανονιστικές πράξεις των Υπουργών περιέχουν πολλές φορές διατάξεις, οι οποίες ελέγχονται για την νομιμότητά τους, με αποτέλεσμα στο παρελθόν να έχουν δημιουργήσει τεράστια θέματα στις ομάδες και οργανώσεις παραγωγών. Οι εξουσιοδοτικές διατάξεις θα πρέπει να εκδίδονται στο πλαίσιο του αναγκαίου μέτρου. Ειδικά οι διατάξεις για την αναγνώριση και τα αρμόδια για την αναγνώριση όργανα των Ο.Π. θέλουν επανεξέταση. Σε κάθε περίπτωση οι σημαντικότεροι θεσμοί πάνω στους οποίους στηρίζεται η αγροτική ανάπτυξη στην χώρα, δηλαδή οι αγροτικοί συνεταιρισμοί, οι οργανώσεις παραγωγών και οι διεπαγγελματικές οργανώσεις, ιδίως οι δύο τελευταίοι **δεν αντιμετωπίζονται** από το παρόν σχέδιο νόμου. Συνεπώς υπάρχει νομικό και ουσιαστικό έλλειμμα. Αρκεί να αναφερθεί ότι η νομοθεσία για τις διεπαγγελματικές οργανώσεις στην Ισπανία διαλαμβάνει περισσότερα από 70 άρθρα.

Σ/Ν 11. Συνιστάται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία «Ταμείο αγροτικής συνεταιριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης». Σκοπός του Ταμείου είναι η χρηματοδότηση, ο συντονισμός και η παρακολούθηση εφαρμογής επιμορφωτικών προγραμμάτων συνεταιριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το Ταμείο εκπαίδευσης θα επαναφέρει κάτι που έλειπε εδώ και πολλά χρόνια: τη συνεταιριστική κατάρτιση και εκπαίδευση. Στόχος είναι να μην υπάρξουν στο μέλλον διοικητικά και εποπτικά συμβούλια με άγνοια των αρχών λειτουργίας των συνεταιρισμών.

Απάντηση: Η ρύθμιση στην ουσία της είναι ορθή. Το σφάλμα βρίσκεται στην κρατική παρέμβαση. Συγκεκριμένα είναι αδιανόητο οι συνεταιρισμοί να χρηματοδοτούν και μάλιστα αναγκαστικά (άρθρο παρ. του σχεδίου νόμου), οργανισμούς οι οποίοι συνιστώνται, ελέγχονται και διοικούνται από κρατικά όργανα. Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί διαθέτουν την συνεταιριστική σχολή της Θεσσαλονίκης, την οποία μπορούν να λειτουργήσουν μόνοι τους. Επαναλαμβάνουμε συνεχώς για να γίνει αντιληπτό: Όσο πιο μακριά είναι το κράτος από τους συνεταιρισμούς τόσο καλλίτερους συνεταιρισμούς έχουμε. Η υποχρέωση του κράτους στην συνεταιριστική εκπαίδευση σταματά μόνο στην υποχρέωσή του να εισάγει την συνεταιριστική παιδεία σε όλους τους βαθμούς της εκπαίδευσης. Μέχρι εκεί. Τα υπόλοιπα ανήκουν στους συνεταιρισμούς. Σε πιθανό αντίλογο, να μας υποδείξουν οι Συντάκτες του Σ/Ν σε ποιο άλλο κράτος οι Συνεταιρισμοί χρηματοδοτούν και το Κράτος αποφασίζει. Το λάθος είναι ότι θέτουμε για συζήτηση θέματα, που τα άλλα κράτη έχουν λύσει πριν από αιώνες.

Σ/Ν 12. Συνιστάται Ανώνυμη Εταιρεία με την επωνυμία «Διαχείριση Ακινήτων, Γαιών, Εξοπλισμών και Προϊόντων (ΔΙΑΓΕΠ ΑΕ)». Η ΔΙΑΓΕΠ ΑΕ είναι ανώνυμη εταιρεία, λειτουργεί προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας.

Απάντηση: Αρχικά να επισημάνουμε ότι , ευτυχώς που η διάταξη μετά από τις παρατηρήσεις μας άλλαξε εκ βάθρων, ώστε το κράτος να μη έχει την δυνατότητα να αφαιρεί την συνεταιριστική περιουσία από τους συνεταιρισμούς και να την παραδίδει σε ανώνυμες κρατικές εταιρείες. όπως αρχικά προβλεπόταν.(Διάταξη Αντισυνταγματική) .

Είναι παρά ταύτα , επιβεβλημένο κατά την άποψή μας, να κρίνουμε ως φορολογούμενοι πολίτες ότι ,με την άνω διάταξη , το Κράτος γίνεται και πάλι επιχειρηματίας .Η εμπειρία του παρελθόντος σε αντίστοιχες καταστάσεις ήταν οδυνηρή. Ελπίζουμε οι Έλληνες φορολογούμενοι , να μη ξαναπληρώσουν την επιχειρηματική ανικανότητα του κράτους.

Σε κάθε περίπτωση, να καταστεί σαφές ,έναντι της αρχικής ρύθμισης, για την οποία είχαμε διαμαρτυρηθεί εντόνως, ότι η περιουσία, που αποφάσισε να διαχειριστεί το κράτος **ΔΕΝ** αφορά στην περιουσία των Συνεταιρισμών.

Σ/Ν .13. Καταργείται η χρηματοδότηση συνεταιριστικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων από τις ασφαλιστικές εισφορές των αγροτών στον ΕΛΓΑ. Όπως ο αρχικός συνεταιριστικός νόμος 602/15 δεν περιείχε διατάξεις για την συντονιστική οργάνωση των συνεταιρισμών έτσι και τώρα κρίθηκε σκόπιμο, όπως και τότε, η οργάνωση αυτή να προκύψει μέσα από ένα ευρύ και σοβαρό διάλογο όλων των ΑΣ για την μορφή και το ρόλο που πρέπει να έχει η οργάνωση. Για ένα συνεταιριστικό κίνημα που προσπαθεί να αναγεννηθεί μετά από μια περίοδο λαθών και άστοχων στρατηγικών επιλογών που το οδήγησαν στην παρακμή, μοναδική λύση είναι να επιλέξουν τα μέλη του δημοκρατικά το νέο σχήμα που θα το καθοδηγήσει και εκπροσωπήσει στην νέα του πορεία.

Απάντηση: Επιτέλους, κύριοι συντάκτες, είναι δυνατόν να γράφονται αυτές οι αιτιολογίες;

Αρχικά, αναφέρουμε ότι, ο ν. 602/1915 ήταν ένας νόμος, που αφορούσε σε όλα τα είδη των συνεταιρισμών και έδινε την δυνατότητα της συνεργασίας μεταξύ τους, τόσο σε κάθετο όσο και οριζόντιο επίπεδο, που σημαίνει ότι είχαν την δυνατότητα να συγκροτούν και Ομοσπονδίες. Δυνατότητα που το έτος 2016 τα αμετανόητα μυαλά των συντακτών του Σ/Ν απαγορεύουν. Μέσα στο πλαίσιο αυτό οι συνεταιριστές μετά από πολλές συζητήσεις, με δεδομένα τα προβλήματα της χώρας, πολέμους, ανελεύθερα καθεστώτα, κατόρθωσαν να ιδρύσουν ένα από τα σοβαρότερα και με τεράστιο κύρος θεσμικά όργανα συντονισμού του έργου τους και ιδεολογικής τους έκφρασης, την ΠΑΣΕΓΕΣ. την ηγεσία της οποίας υπηρέτησαν άνθρωποι εξαιρετικής παιδείας και ήθους. Αυτό λοιπόν το θεσμικό όργανο το οποίο στα χρόνια της λειτουργίας του, προσέφερε ανεκτίμητες υπηρεσίες στους συνεταιρισμούς, τώρα αποπέμπετε, από την συνεταιριστική οικογένεια, ως δικτάτορες, επικαλούμενοι δικαιολογίες που στρεβλώνουν απαράδεκτα την ιστορία του θεσμού. Αναφέρουμε το «ως δικτάτορες», μετά λόγου γνώσεως, διότι ακόμη και τα δικτατορικά καθεστώτα της χώρας σεβάστηκαν την ΠΑΣΕΓΕΣ, έστω και με κάποιες παρεμβάσεις, συνεπώς η αντιμετώπιση του Σ/Ν είναι χειρότερη. Είμαστε βέβαιοι ότι η ρύθμιση αυτή, θα γραφεί με μελανά γράμματα στην ιστορία του συνεργατισμού στην χώρα μας.

Σ/Ν 14. Μέσω του συντονισμού και της συνεργασίας των αγροτικών συνεταιρισμών με τις ομάδες διαχείρισης των ΠΟΠ/ΠΓΕ/ΕΠΙΠ, τις οργανώσεις παραγωγών και τις διεπαγγελματικές οργανώσεις, καθώς και με την ιχνηλασιμότητα των αγροτικών συνεταιριστικών προϊόντων, όπως τα θέματα αυτά ρυθμίζονται με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου, μπορεί να επιτευχθεί περαιτέρω υπεραξία στα εξαιρετικά συνεταιριστικά προϊόντα και να δοθούν πολλαπλασιαστικά οφέλη σε όλους όσους συμμετέχουν στην αγροδιατροφική αλυσίδα.

Σ/Ν 15. Για πρώτη φορά δίνεται έμφαση και ρυθμίζονται θέματα γυναικείων συνεταιρισμών προκειμένου η αγρότισσα να ενισχύσει τον δικό της διακριτό ρόλο στην ζωή της Ελληνικής επαρχίας.

Απάντηση: 1. Ο διαχωρισμός των συνεταιρισμών σε αμιγώς γυναικείους ,γίνεται για πρώτη φορά, στην ιστορία του θεσμού και είναι ατυχής και συνταγματικά ελεγχόμενος, διότι το καταστατικό ενός «γυναικείου» συνεταιρισμού, δεν μπορεί να απαγορεύσει σε έναν άνδρα, ο οποίος πληροί τους λοιπούς όρους του καταστατικού και του νόμου, με μόνη την διάκριση του φύλου, να εγγραφεί μέλος στον συνεταιρισμό αυτό. Η Ισότητα ανδρών και γυναικών έχει καθιερωθεί για τους συνεταιρισμούς από το έτος 1844. Είχε αποτελέσει άρθρο στο καταστατικό του Συνεταιρισμού της Ροτσντέϊλ. Δεν νομίζετε ότι προσβάλλετε με τέτοιου είδους διατάξεις τον θεσμό.

Σ/Ν 16. Καθιερώνεται η μία μερίδα μια ψήφος για όλα τα μέλη του συνεταιρισμού όπως επίσης οι προαιρετικές μερίδες χωρίς όμως δικαίωμα ψήφου και εκλογής.

Απάντηση: Η διάταξη υπήρχε στο νόμο 2810/2000, με ορθότερη διατύπωση και όχι με τους ανεπίτρεπτους περιορισμούς, που εισάγονται, ειδικά για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, με την κατάργηση της πρόσθετης υποχρεωτικής μερίδας.

Σ/Ν17. Ξεκαθαρίζει το θέμα των κερδών από την συνεργασία με τρίτους και των πλεονασμάτων που προέρχονται από τα μέλη και τα μέλη - επενδυτές, ώστε να αποσαφηνισθεί πλήρως η φορολογική τους μεταχείριση.

Απάντηση: Η διάταξη αποτελεί πιστή αντιγραφή της διάταξης του ν. 2810/2000. Δεν ξεκαθαρίζει απολύτως τίποτα, για τον απλό λόγο ότι δεν χρειαζόταν. Αν όμως έπρεπε να γίνει κάποια βελτίωση στην διατύπωση, για την διευκόλυνση των φορολογικών αρχών αυτό δεν γίνεται. Παραθέτουμε την διάταξη, βελτιωμένη, σε επόμενο κείμενό μας, που θα δημοσιευθεί άμεσα με σχολιασμό σε ένα έκαστο των άρθρων του Σ/Ν. Αντίθετα, στο Σ/Ν γίνεται μια προσθήκη, σύμφωνα με την οποία το 3% του συνεταιριστικού πλεονάσματος διατίθεται για την συνεταιριστική εκπαίδευση. Η (πονηρή) ,αυτή προσθήκη ετέθη για να χρηματοδοτείται με συνεταιριστικούς πόρους το

ΚΡΑΤΙΚΟ Ταμείο εκπαίδευσης

του άρθρου 39 του Σ/Ν. Η διάταξη βεβαίως είναι αντισυνταγματική και αν ψηφισθεί θα πρέπει να προσβληθεί άμεσα στα Δικαστήρια, για να κριθεί παρεμπιπτόντως η συνταγματικότητα.

Σ/Ν.18. Ο αριθμός των μελών ν καθορίζεται ανάλογα με την μορφή και δράση του κάθε συνεταιρισμού με στόχο να διευκολύνονται και τα μικρά σχήματα που λειτουργούν ως θερμοκοιτίδα ανάπτυξης των συνεταιρισμών (γυναικείοι συνεταιρισμοί κτλ) αλλά και οι μεγάλοι συνεταιρισμοί οικονομικών κλίμακας.

Απάντηση: Θέμα ελέγχου συνταγματικότητας, θα δημιουργήσει και η διαφοροποίηση, ως προς τον αριθμό μελών, που κάνει το Σ/Ν . Συγκεκριμένα για την ίδρυση ενός αγροτικού συνεταιρισμού το Σ/Ν προτείνει ως ελάχιστο αριθμό τα 30 μέλη και τα 60, ενώ για τους συνεταιρισμούς « γυναικών» προτείνονται 3 μέλη.

Σχετικά με τον αριθμό των 30 μελών ,που απαιτούνται για την σύσταση του αγροτικού συνεταιρισμού.

Χρειάστηκε μια εικοσαετία, για να αντιληφθούν οι ερασιτέχνες νομοθέτες του θεσμού, ότι ο αριθμός των μελών πρέπει να είναι μικρός. Σε αντιδιαστολή με προηγούμενους νόμους, που

όριζαν υψηλότερο αριθμό, ο ν. 2810/2000, επαναφέρει τον ελάχιστο αριθμό του ν. 602/1914-1915 και ορίζει ως ελάχιστο αριθμό τα 7 ιδρυτικά μέλη. Προηγούμενα νομοθετήματα (ν.1541/1985) χρησιμοποίησαν μεγαλύτερο αριθμό μελών στη διάταξη αυτή για να επιτύχουν τη δημιουργία μεγαλύτερων συνεταιρισμών. Οι μεγαλύτεροι και επιχειρηματικά βιώσιμοι συνεταιρισμοί είναι πάντα το ζητούμενο. Πρωτεύει όμως η βούληση των μελών να συνεργαστούν και αυτό δεν επιτυγχάνεται με την πίεση του νομοθέτη προς αριθμητική διόγκωση. Η εθελοντική συσπείρωση μεγάλου αριθμού μελών, μπορεί να προέλθει μόνο από κατανόηση των πλεονεκτημάτων που συνδέονται με το μεγάλο επιχειρηματικό μέγεθος και όχι με την υποχρεωτική θέσπιση μεγάλου αριθμού μελών. Σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, στις οποίες οι συνεταιρισμοί απέκτησαν μεγάλο μέγεθος, **αυτό δεν οφείλεται στη νομοθεσία, αλλά στη διαπίστωση ότι η συνεταιριστική επιχείρηση είναι ανταγωνιστική,**

όταν διαθέτει μεγάλη οικονομική επιφάνεια. Ο ελάχιστος αριθμός που υιοθετείται από τις νομοθεσίες των Κρατών - Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης κυμαίνεται μεταξύ δύο και επτά.

Δύο μέλη

αρκούν στην περίπτωση της Ολλανδίας,

τρία

στη Δανία (όπου ισχύουν οι κανόνες για τις εταιρίες), το Βέλγιο και την Ιταλία,

πέντε

στην Ισπανία, τη Φινλανδία, το Λουξεμβούργο, και την Πορτογαλία και

επτά

στη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Ειδικά στη Δανία, το Βέλγιο και τη Σουηδία, δεν υπάρχει ειδικός νόμος για τους συνεταιρισμούς, οπότε ισχύουν οι διατάξεις των νόμων για τις εταιρίες». Ο Ευρωπαϊκός κανονισμός , για τον συνεταιρισμό απαιτεί

πέντε μέλη.

Η επιτυχία ενός συνεταιρισμού δεν είναι συνάρτηση του αριθμού των μελών. Είναι συνάρτηση της κατανόησης της ανάγκης συνεργασίας, και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των μελών. Όταν αυτή η εμπιστοσύνη και αλληλοεκτίμηση ισχύει για μικρό αριθμό μελών, η επιτυχία είναι περισσότερο σίγουρη από την επιτυχία ενός συνεταιρισμού με πολλά μέλη, τα οποία είναι διασπασμένα μεταξύ τους, για οποιοδήποτε λόγο. Οι εσωτερικές τριβές και αλληλοαμφισβητήσεις καθλώνουν τους συνεταιρισμούς ή και τους οδηγούν σε αδράνεια αν απουσιάζει η αλληλεγγύη. Η αμοιβαιότητα στην εμπιστοσύνη και η αλληλεγγύη δεν επιβάλλονται με νόμο.

Το αρχικό Σ/Ν της διαβούλευσης προέβλεπε 10 μέλη .

Για το λόγο αυτό ισχυριζόμαστε ότι οι διατάξεις τέθηκαν με όρους : Στα ζάρια και μονά ή ζυγά.

Σ/Ν.19. Ρυθμίζεται η καλύτερη λειτουργία της αντιπροσωπευτικής γενικής συνέλευσης προκειμένου αφενός να διευκολύνεται η λειτουργία των συνεταιρισμών αφετέρου να αποφεύγεται η λήψη σημαντικών αποφάσεων που επηρεάζουν το σύνολο των μελών του συνεταιρισμού.

Απάντηση: Η αντιπροσωπευτική γενική συνέλευση τέθηκε πρώτη φορά στον ν. 2810/2000. Αν όμως αποφασίζει το σύνολο των μελών, όπως διαλαμβάνει το Σ/Ν, ποια είναι η έννοια της αντιπροσωπευτικότητας ; **Καινοτομία** είναι η συγκρότηση τοπικών ή περιφερειακών συνελεύσεων των πολυάριθμων συνεταιρισμών, όπου στις συνεδριάσεις τους παρίσταται πάντοτε το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνεταιρισμού ,για ενημέρωση.

Σ/Ν 20. Το εποπτικό συμβούλιο είναι προαιρετικό για συνεταιρισμούς με λιγότερα από 50 μέλη γιατί λογικά όλα τα μέλη είναι εύκολο να έχουν άμεση σχέση παρακολούθησης των εργασιών του συνεταιρισμού. Επίσης για συνεταιρισμούς με τον ίδιο αριθμό μελών δεν είναι απαραίτητη η παρουσία δικαστικού αντιπροσώπου που στις εκλογικές διαδικασίες.

Απάντηση: Η άποψη ότι η εκλογή του Εποπτικού Συμβουλίου είναι επιβεβλημένη, στηρίζεται και στην εμπειρία των τελευταίων δέκα πέντε ετών. Η κατάργηση των Εποπτικών Συμβουλίων από τον ν. 2810/2000, είχε αρνητικά αποτελέσματα, όσον αφορά στα διαχειριστικά αποτελέσματα των Διοικητικών Συμβουλίων, τα οποία ενεργούσαν χωρίς κανένα έλεγχο από τα ίδια τα μέλη του συνεταιρισμού. Για το λόγο αυτό επιμένουμε ότι ο εσωτερικός έλεγχος είναι αναγκαίος. Η άνω διάταξη, η οποία θέτει τον περιορισμό στην εκλογή του Ε.Σ , όσον αφορά στον αριθμό των μελών ενός συνεταιρισμού, έρχεται σε αντίθεση με την διάταξη του άρθρου 16 παρ. 5 του Σ/Ν, όπου αναφέρεται ότι το Εποπτικό Συμβούλιο, πέραν του ελέγχου, ασκεί και συμβουλευτικό ρόλο στο Δ.Σ.

Επίσης στερεί την δυνατότητα, που έχουν οι άλλοι συνεταιρισμοί για σύγκληση της Γ.Σ κατόπιν αποφάσεως του Ε.Σ.(άρθρο 12 παρ.6)

Ο μικρός αριθμός των μελών στον συνεταιρισμό δεν σημαίνει υποχρεωτικά και μικρό όγκο συναλλαγών. Υπάρχουν, και είναι γνωστοί, συνεταιρισμοί με 30 μέλη και όγκο συναλλαγών πολλαπλάσιο εκείνου ενός συνεταιρισμού με 100 μέλη.

Σ/Ν .21. Η θητεία των προέδρων στους συνεταιρισμούς για δύο συνεχόμενες θητείες αποσκοπεί στο φρεσκάρισμα των επιχειρηματικών ιδεών, στην απόκτηση διοικητικής εμπειρίας από περισσότερα μέλη του συνεταιρισμού, στην αποτροπή καθεστωτικών φαινομένων καθώς και στην αποφυγή ενός συλλογικού θεσμού να ταυτίζεται θετικά ή αρνητικά με ένα πρόσωπο για μεγάλη χρονική περίοδο, όσο ικανό και δραστήριο να είναι αυτό.

Απάντηση: Από την άνω παρέμβαση φαίνεται η τάση του Σ/Ν, να θέλει όσο μπορεί να ασκεί κρατική παρέμβαση στους Συνεταιρισμούς. Είναι σφάλμα, διότι αφαιρείται από τα μέλη του συνεταιρισμού η δυνατότητα να ρυθμίζουν μόνοι τους τα θέματά τους. Ο Συνεταιρισμός είναι **επιχείρηση** και μπορεί να θέλει κάποια αξία στελέχη να τα εκλέξει εκ νέου. Ο συνεταιρισμός δεν εκλέγει τον πρόεδρο των ΗΠΑ, για να φοβάται ο Συντάκτης μια καθεστωτική νοοτροπία. Η διάταξη κατά την άποψή μας είναι τουλάχιστον απαράδεκτη και για άλλη μια φορά προσβάλλει το θεσμό.

Σ/Ν 22. Υπερχρεωμένοι συνεταιρισμοί που δεν θα έχουν την έγκριση του σχεδίου βιωσιμότητας από τους πιστωτές τους ή δεν θα έχουν πάρει άλλα μέτρα εξυγίανσης, δεν θα μπορούν να συνεχίζουν τη λειτουργία τους.

Απάντηση: Η διάταξη υφίσταται στον ν. 4015/2011. Εκεί βέβαια είχε τεθεί ενόψει των αναγκαστικών μετατροπών. Στο Σ/Ν , γιατί τίθεται; και μάλιστα τίθεται με τέτοια ανεπάρκεια που δεν καθίσταται εφικτό να εφαρμοστεί. Είναι μια ακόμα διάταξη κενή περιεχομένου. Που σημαίνει ότι δεν χρειάζεται να μας πει ο νόμος ότι μια επιχείρηση μπορεί να υποβάλλει σε ένα τραπεζικό ίδρυμα σχέδιο εξυγίανσης, ώστε αν το τραπεζικό ίδρυμα πειστεί για την βιωσιμότητα του εγχειρήματος, να το χρηματοδοτήσει.

Βεβαίως έτσι ξαναστέλνουμε τους συνεταιρισμούς στον τραπεζικό δανεισμό, τον οποίο οι συνεταιριστές ,οφείλουν να αποφεύγουν όσο μπορούν περισσότερο , για να μη χάσουν την αυτονομία τους.

Ακολούθως με την παρούσα ερμηνεία ,όπως τίθεται ανωτέρω, είναι ηλίου φαινότορο ότι ο ν. 4015/2011 και το παρόν Σ/Ν **ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ. Δηλαδή αντί να δώ σουμε την δυνατότητα της εξυγίανσης στους πάσχοντες συνεταιρισμούς, κρατική υποχρέωση, αφού το ίδιο το κράτος ευθύνεται για την οικονομική και λειτουργική τους αποσύνθεση, τους παραδίδουμε στους εκκαθαριστές, χωρίς τον φόβο του ελέγχου των γενεών ν.**